

Ozdravljenje

“GOSPOD, Bog njihovih očetov, jim je po svojih poslancih spet in spet pošiljal opomine, ker se mu je smililo njegovo ljudstvo in njegovo prebivališče. Toda zasmehovali so Božje poslance, zaničevali njegove opomine in zasramovali njegove preroke, dokler ni srd na ta narod tako vzkipel, da ni bilo več ozdravljenja.” (2 Krn 36,23)

Verjetno nisem edini, ki me je to berilo, prebrano na četrto postno nedeljo, posebej pretreslo. Ne le zaradi njegove večne sporočilnosti, pač pa prav posebej zaradi srhljivega hermenevtičnega naboja, s katerim je razjasnil trenutni zgodovinski položaj. Šlo je namreč za čas, ko je v javnosti ravnokar odjeknila novica o odpritu Hude jame. Odjeknila je s silovitostjo, katere ob podobnih odkritjih nismo vajeni in ji še vedno ne vidim jasnega vzroka: je šlo le za preračunljivo medijsko-politično potezo ljudi iz težko preverljivega ozadja, za iskreno čustveno pretresenost javnosti ali pa morda za znamenje, da se v slovenskem narodu dogaja bistveni premik? Težko je reči. Zgotovostjo pa je mogoče trditi, da je zgornji odlomek posvetil v jedro tistega dogodka, z ostrino in brezkompromisnostjo, ki je pač lastna le Božji besedi.

Po vseh odkritjih morišč in grobišč na Slovenskem je namreč več kot očitno, da je bil naš narod strogo kaznovan. Kaznovan je bil s komunizmom in se v tej kazni še nahaja, saj se od njegovih grozodejstev noče in noče posloviti, noče se jih pokesati in se zanje spokoriti. S tem pa odlomek odpira ključno vprašanje v zvezi z žalostnim položajem našega naroda: kaj smo zagrešili, da smo si zaslužili to kazen? Šele ko si bomo prišli na jasno glede tega vprašanja, bomo namreč zmožni bistvenega kesanja, namreč kesanja za tisti temeljni vzgib, ki je bil vzrok tolikšnega trpljenja. Brez tega uvida bo naša pokora lahko le površna in v zadnji posledici neučinkovita.

Na to ključno vprašanje odlomek odgovarja takole: “zasmehovali so Božje poslance, zaničevali njegove opomine in zasramovali njegove preroke”. Je morda tudi slovenski narod zagrešil kaj podobnega, da si je zaslužil tolikšen Božji srd? Smo tudi mi imeli pred vojno preroke, ki smo jih zasramovali, Božje opomine, ki smo jih zaničevali? Morda celo take, ki so nas nedvoumno svarili pred bližajočo se komunistično nevarnostjo?

Pač, imeli smo jih.

Že Slomšek je svaril pred bližajočo se rdečo poplavo, kaj šele Mahnič in kaj šele, na predvečer brodoloma, možje, kot sta bila Ehrlich in Tomec, ki sta na sledi cerkvenih dokumentov od Rerum novarum dalje v crescendo, ki je dosegel stopnjo krika ob enciklikah Quadragesimo anno ter Divini Redemptoris, obupno dramila slovenskega človeka pred katastrofo na obzorju.

Smo jih slovenski katoličani poslušali, ko so ti možje govorili o komunizmu kot o največji nevarnosti našega časa?

Nismo.

Če izvzamemo relativno ozek krog, ki se je zbiral okrog zadnjih dveh zgoraj omenjenih mož, je ta svarila Slovenija jemala zelo na lahkó, tistim, ki se s to ležernostjo niso strinjali, pa se

je rogala kot fanatikom, skrajnežem, ki preveč zares, preveč dobesedno jemljejo naročila matere Cerkve. Zato se je dopustilo, da se je komunizem na Slovenskem bobotno razrasel in to v samih katoliških vrstah (Kocbek). Celo v zadnjem hipu, ko bi bilo še možno preprečiti rdečo morijo, je vrhovni nosilec tedanje posvetne oblasti pri nas, sicer deklariran katoličan, bil mnenja, da bi bilo denunciantsko in vsekakor neokusno ter pretirano, če bi se seznami KPS oddali italijanskemu okupatorju. Ždelo se mu je neprimerno, da bi okupatorja, črni in rdeči, sama obračunala med seboj. Ždelo se mu je pretirano jemati zares Božja svarila. Sledila je lahko le kazen.

Vendar pomislimo: v imenu česa je tedanji Slovenec, ki je bil skorajda brez izjeme katoličan, s tolikšnim laksizmom pristopil k jasnim cerkvenim navodilom?

Odgovor je lahko le eden: v imenu osrednjih dveh vrednot celotne modernitete, v imenu brezmejne svobode in brezmejne strpnosti. Ne v imenu tiste samoomejene svobode in samoomejene strpnosti, na katerih temelji demokratičnost kot taka, kakor je uvidel oče ameriške demokracije John Locke, in ki sta dediščina predmodernosti. Ne v imenu tiste strpnosti, skratka, ki zahteva nestrpnost do nestrpnih, kot svoj pogoj možnosti, ter prav tako ne v imenu tiste svobode, ki zahteva omejitev svobode tistih, ki z njo nasilno posegajo v svobodo drugih, pač pa v imenu strpnosti, ki dopušča svobodo do skrajnih meja, pa čeprav jo to izrodi v protislovno, revolucionarno svobodo do uničevanja (svobode). V imenu strpnosti, ki namreč temelji na protislovju modernitete kot obdobja človeka, ki se postavlja na mesto Boga, kot obdobja, v katerem se človek dela, da je tak kot Bog, kar pa lahko počne le tako, da krši osnovni zakon bitja, zakon neprotislovnosti, ko zanika razliko med končnim in neskončnim. S tem izstopom iz logike bitja moderni človek vstopi v protislovno, revolucionarno logiko niča, ki je v resnici lahko le logika, ki parazitira na bitju, saj lahko obstaja le kot logika uničevanja bitja. Tomec in Ušeničnik sta imela torej prav, ko sta pripomnila, da predvojna ohlapna senzibilnost slovenskega katoliškega prostora za cerkvena navodila temelji na "infiltraciji modernizma", ki je dosegel v komunizmu ravno svoj najskrajnejši uničevalni domet. Krivda slovenskega katolištva je torej v tem, da ni bilo dovolj Božje, da ni bilo dovolj katoliško, da se je pustilo na več ravneh zapeljati večnemu sovražniku katolištva: moderniteti, ki je po svojem bistvu antikatolicizem, saj je že po svojem izvoru upor in revolucija zoper katoliškost (srednjeveške) Evrope.

Je danes slovenski narod kaj dlje od modernistične skušnjave, zaradi katere smo tako boleče izkusili bič Božji v komaj preteklem stoletju? Smo vsaj slovenski katoličani kaj dlje od nje?

Glede na to, da je katolištvo edini univerzalni nazor, ki je preživel samouničevalno vihranje modernih ideologij komunizma, fašizma ter liberalizma (ki ravno s svojim malikovanjem strpnosti tlakuje pot k prejšnjima dvema), in glede na to, da smo Slovenci vse to še prav posebej krvavo v sebi izkusili, se zdi, da ima sodobni Slovenec odlikovano možnost to skušnjavo modernitete dokončno zavrniti, morda celo tako, kot je ni še noben narod na svetu. Možnost ima, da z nesluteno odločnostjo odvrne ušesa od mamljivih sirenskih glasov modernitete ter jih usmeri k poslušanju Božje trombe, ki obuja naše mrtve duše in telesa iz brezen veka, ki mineva. In če smem k temu premisleku pristaviti še svoj ceterum censeo: ali si lahko predstavljamo primernejši kraj za takšno vsenarodno metanoio, kot je to nov slovenski katoliški shod?